

Bogár László: Deviza és hitel

2013 február 20. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

A devizahitelezés szó hallatán mindenkinek a svájci frankra épül? Lakáshitelt felvevők kálváriája jut eszébe, pedig nem csak róluk kellene beszélnünk. Nem tagadva, nem is kisebbítve drámájuk nagyságát, ?k csak a probléma egyik, s talán nem is a legsúlyosabb elemét jelentik.

Ennek megértéséhez alaposan szemügyre kellene venni néhány összefüggést. Az egyik az adósság, tehát az a kérdés, hogy egyáltalán miért adósodik el egy ország. Az evidens válasz szerint azért, mert hitelt vesz fel, mert úgy véli, hogy az így kívülről bevont forrásokért fizetendő „ár” kisebb, mint az a hozadék, ami ezeknek a forrásoknak a felhasználásából majd itthon adódik. Ha ez mégsem így alakul, akkor az adott ország bajban van, nagy bajban. És Magyarországon éppen ez a helyzet most már évtizedek óta.

Mindez azt a feltevést látszik alátámasztani, hogy mindazok, akik a hetvenes–nyolcvanas évek során tudatosan adósságcsapdába hajszolták az országot, valójában pontosan tudták, hogy olyan feltételekkel veszik fel ezeket a hiteleket, amelyeknek terhei soha semmilyen módon nem lesznek kigazdálkodhatók, tehát, hogy nincs és nem is lehet Magyarországon olyan társadalmi-gazdasági cél, amelynek hozadéka nagyobb lenne, mint a külső devizahitel költsége. Amikor 1995-ben a Horn-kormány eladta a magyar energiaszektort, az érte kapott, mai áron több mint tízmilliárd dollárt automatikusan adósságtörlesztésre akarta fordítani. Az akkori parlamenti ellenzék felvetette, hogy legalább vizsgáljuk meg, van-e olyan magyar társadalmi-gazdasági befektetés, amelynek hozadéka nagyobb volna, mint a devizahitelekért fizetendő kamat, ugyanezt a választ kapta, vagyis hogy ilyen cél nincs és nem is lehet.

Ellenzéki képviselőként akkor a kormánypártok néhány pártállami korifeusának címezve magam is jeleztem, hogy ha ezt tudták, akkor súlyos és közvetlen történelmi felelősség terheli őket az eladósodásért. Sajnos ez a súlyos történelmi felelősség azóta sem derülhetett ki, mert az elmúlt negyven év adósságtörténete, hatalomszerkezetének feltárása valamilyen rejtélyes okból mindmáig várat magára. De miért is ilyen súlyos nemzetstratégiai veszélyforrás a külső devizaadósság? Ennek megértéséhez végig kell gondolnunk, hogy a hitelfelvétel olyan pénzügyi művelet, amelynek a lényege, hogy a hitelezőre meghatározott feltételekkel a pénzt a hitelfelvevő rendelkezésére bocsátja.

A hangsúly az előre meghatározottságon van. A devizahitel esetében ugyanis ez az előre meghatározhatóság nem értelmezhető. Globális „szép új világunk” válságörvénylései közepette soha senki sem tudja megmondani, hogy mennyi lesz majd végül a hitelezőnek visszafizetendő összeg. Elvileg lehet persze kevesebb is, mint amire az eredeti feltételek nyomán számítani lehetett, de az esetek döntő többségében végül mégis több, sőt sokkal több lesz. És ennek az alapvető oka, hogy a globális pénzhatalmi rendszer valójában teljesen ellenőrzése alatt tartja azokat az eszközöket, intézményeket, technikákat, amelyek segítségével tetszés szerint avatkozhat be a devizaárfolyamok alakulásába. Vagyis valójában a hitelfelvevő folyamatosan a passzív elszennvedője mindannak, amit a hitelező diktál.

Azt is ki kell mondanunk, hogy a devizahitelnek nevezett konstrukció a szó eredeti értelmében nem is hitel, hanem egy olyan spekulatív ügylet, amelyben a spekulációból adódó hátrányok – a jelek szerint – kivétel nélkül mindig a

hitelfelvevőt, az elnyők viszont mindig a hitelező pénzhatalmi rendszert illetik. Utóbbi ugyanis viszonylag kis összegekkel olyan spekulatív örvényeket kelthet, amelyekre mesterségesen szított hisztériával azonnal rásegít a globális média, és az adós kénytelen elfogadni az így egyoldalúan kialakított „új feltételeket”. A lényeg tehát az, hogy a hitelező és az adós között eleve meglévő óriási információsaszimmetria a hitelezési folyamatban kezelhetetlen méretűvé, az adós kiszolgáltatottsága pedig teljessé válik. Ez még akkor is így van, ha államokról, sőt akár jelentős államokról van szó, de még inkább így van akkor, ha mindez a családokkal, az egyes személyekkel történik.

Éppen ez a tragédia van kifejlődben a lakossági devizahitelek esetében Magyarországon. Az egyén számára a devizahitelezés kockázatai teljesen ismeretlenek voltak, és ráadásul volt egy olyan sajátos körülmény, amely tovább erősítette a kiszolgáltatottságot: a forintkamatok irreálisan magas szintje olyan erővel „nyomta” főként a lakáshitelek felvevőit a devizahitel felé, hogy ez borítékolhatóvá tette a tragédiát. Ebben a végzetes csapdában a forinthez képest rendkívül alacsony devizakamatok játszották a „csalétek” szerepét.

Amint megtörtént a „bevetés”, a devizahitelek kamata erősen növekedni kezdett, és ennek hivatkozási alapja Magyarország növekvő kockázati besorolása volt. És ezzel egy igen kritikus ponthoz érkeztünk. Normális esetben ugyanis, ha az adós számára egyre nehezebbé válik a törlesztés és a kamatfizetés, akkor a hitelező igyekszik mindent megtenni azért, hogy a helyzeten javítva elősegítse a zavartalan adósságszolgálatot. Korunkban azonban minden másképp van. Ha az adós nehéz helyzetbe kerül, akkor ezt a hitelező a kockázat növekedéseként értelmezi, és elkezd rohamosan emelni a kockázati felárat, aminek nyomán, ha addig esetleg nem lett volna, ezután már biztosan kialakul az adósságválság. Éppen ezért van rendkívüli nemzetstratégiai jelentősége devizaadósságunk csökkentésének.

magyarhirlap.hu - Bogár László

Ajánló